

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in upravnništvo je v hiši „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“,
Komenskega (Poljske) ulice št. 10.

Mašnik in liturgično petje.

(Konec.)

Gospóda! stara pesem razdoneva in hvalimo Boga in našo sveto zavetnico, da je takó: saj je posvetna, necerkvena pesem že predolgo časa oskrnjevala naše cerkve in zato je Gospod o pravem času vzbudil može, navdušil je z apostolskim duhom ter jim potisnil v roko bič, da očistijo svetišča nedostojne, posvetne, trivijalne glasbe. In glejte! njih glas je šel *in omnem terram*, njih seme je pognalo in dandanes se že čuje nova pesem, dostojna pesem — petje cecilijansko. Nova pesem je zadonela in našla pot do osamljene vaše cerkve; ustanovilo se je društvo in krasno razvilo, društvo, katero bi rado na vseh korih cerkvenim postavam do veljave pomagalo boreč se pod zastavo sv. Cecilije zoper vso nedostojnost in zoper necerkveni značaj cerkvene glasbe. Naporom njegovih prvakov, kateri so z neumorno marljivostjo zanemarjeni koral očistili žlindre, imamo se zahvaliti za enotno, avtentično izdajo koral. Postavljeni so spretni, skušeni može, da pretresujejo vse nove pojave na cerkveno-glasbenem polji, je odobré ali zavržejo.

V prvi vrsti Vam toraj priporočam, da si kupite potrebnih koralnih knjig, toda edino avtentično izdajo graduala in vesperala iz založbe Pustetove. Kar se tiče menzurovane glasbe, kupujte maše, ofertorije i. dr. ki se nahajajo v zapisniku Cecil. društva.

Zlasti se varujte onih založb, katere se izogibajo zapisniku, varujte se skladb, katere so na svitlo prišle v samozaložbi skladateljevi ter brez popotnega lista v žepu krošnjarijo od hiše do hiše. Popolno zaupanje zaslužijo regensburške tvrdke, katere v tem oziru veliko veliko storé; imajo pa tudi veliko izkušnje, poznajo lahkoto in težavo svojih založenih skladb pa tudi potrebe večjih in manjših zborov, tako, da zamorejo ustreči vsem Vašim željam. Kadar kaj potrebujete, pišite n. pr. kar A. Coppenrathovi založbi ali njenemu lastniku Pawelek-u v Regensburg, razložite mu svoje želje in kakovost doma-

čega kora, in gotovo se Vam bode poslalo pravo, takó da smete zagotavljeni biti o dostojnosti poslanega.

Pač se temu mnogo ugovarja, n. pr. češ: Le-te cecilijanske reči so za nas pretežavne, ne moremo jih rabiti; saj nimamo tolikega zborá, marveč imamo le en sopran in pol alta; naš orglavec ne zna korala spremljevati itd.

Gospodje! Prav ob kratkem naj povem onim, ki je še ne vedó, tolažilno novico, da je priprosta, lahka izdaja korala že na poti — koral z ljubim znanim C-ključem in izgotovljeno transpozicijo; saj sta bila ključa in transpozicija edina težava, ki jo je doslej delal koral; ako je to dvoje odstranjeno, potem ni nobenega izgovora več.

Kar se tiče dalje menzurovane cerkvene glasbe, slišimo čisto tudi, kadar se kdo hoče ugovarjati, da so cecilijanske skladbe pretežavne. O, ali je Vam tudi znano, kaj naši nasprotniki (vsaj ena vrsta) nam očitajo? Gledajo nas ošabno po strani, ker po njih mnenji prelahko, premalo umetno zlagamo, in prav imajo: saj hočemo lahko skladati; silimo se, da lahko stavimo, in to radi tega, da ustrezemo našim zborom; preziramo strogo umetnost, da služimo liturgiji. Gospóda! našel se je star praktikus, kateri je iz društvenega zapisnika navlašč izbral in sestavil najlozje skladbe, katere zamore izvršiti vsak kor na deželi. Ta knjižica je prišla na svetlo v založbi „Passavia“ in obsega lepo število strani. Gotovo, gradiva je zadosti, treba le, da posežete po njem; preskrbljeno je za vse razmere, torej le izberite! Po svojih mnogih izkušnjah smem reči, da ga ni kora, ki bi ne mogel sodelovati, in imaj kak kor celó le edinega pevca in staro orgelsko omaro! Ako se Vam tedaj kdo ugovarja, češ, da ne more, — nikar mu ne verjemite; močí ne manjka, manjka le volje.

Čas je potekel — skleniti moram.

Čč. sobratje! V društvenem mesečniku je predalo z napisom: „Cerkveno češčenje presv. evharistije!“ Tu se nam vedno pred oči stavlja in v spomin kličejo cerkveni predpisi gledé ravnanja z Najsvetejšim. Čitali smo zadnjič, kdaj in kako naj vlagamo Oratio „*Deus qui nobis*“, kako naj se vrši Te Deum pred izpostavljenim presv. Zakramentom, dalje, da Requiem ni dovoljen pri altari, na katerem je izpostavljeno presv. Rešnje Telo! — same stare, znane in navadne določbe, katere vedno in vedno prebiramo in premišlujemo, da moremo vse pravilno opraviti, da se ne privadimo kaj napačnemu. In to delamo radi tega, ker hočemo biti pokorni, ker v volji sv. cerkve spoštujemo voljo Božjo, ker se bojimo prokletstva apostolovega: *Maledictus, qui facit opus Dei negligenter*. Toraj, ista volja Božja zabilježena v stoletja starih cerkvenih postavah, tudi zahteva, da se poje *Introitus, Graduale, Offertorium* in *Communio*, vse kakor je v misalu. Ista volja Božja prepoveduje, krajšati tekst ali ga izpuščati, prepoveduje pesmi v domačem jeziku med slovesno mašo: zato skrbimo, da se volji evharističnega Zveličarja ne bode tako grdo nasprotovalo pred Njegovimi očmi, v Njegovi zakramentalni navzočnosti! Skrbimo za to, da se bodo po naših korih rubrike izpolnovale! Oprostimo evharističnega Zveličarja lahkomiselnih igrač, posvetno-nasladne, trivijalne glasbe!

Glasba je in ostane bistven, neobhodno potreben del evharističnega bogočastja. Povsodi, kjer se izpostavlja Najsvetejše, proslavlja se s petjem in se mora s petjem proslavljati po volji sv. cerkve; in celo to, kar se poje, je za nas klic k petju: *Pange, lingua, gloriosi Corporis mysterium!* In kadar se o onem velikem prazniku vsako leto po vsem katoliškem svetu evharistični Zveličar svojim pokaže v slavnostnem sprevedu, tedaj nas pozivlje cerkev k še bolj navdušenemu petju:

*Lauda, Sion, Salvatorem, lauda ducem et pastorem in hymnis et canticis.
Quantum potes, tantum aude, quia major omni laude nec laudare sufficis.*

Kadar verno navdušenje dospè do najvišje stopinje, takrat molite v postane petje, in kadar poje vera, naj se petje vrši soglasno z Božjo voljo, v pokorščini do sv. cerkve, po cerkvenih določbah: to in le-tó je cerkvena glasba, glasba po volji sv. cerkve. Vse drugo je nepokorščina, vse drugo je pregreha nad sv. daritvijo, je zločin proti Božji evharistiji, zločin, s katerim se ne bomo nikdar sprijaznili ter mu nikdar do veljave pomagali.

Izpolnujmo toraj, čč. sobratje, svojo dolžnost kot mašniki, spoštujmo koral, trudimo se, da ga bomo popevali tako spodbudno, kakor nam je le mogoče! Spolnujmo svojo dolžnost kot *rectores ecclesiae*, zahtevajmo z vso energijo cerkveno glasbo; skrbimo, da se bodo izpolnovale cerkvene določbe! Potem bode izginilo tudi iz najzadnje cerkve vsako nedostojno petje, in povsodi, kjer se bode opravljala sv. daritev, bode tudi donel *canticum novum*, dostojno cerkveno petje, glasba po volji sv. cerkve, glasba sv. Cecilije.

O glasu.

Koliko je že pisal „Cerkv. Glasb.“ v 20 letih o cerkveni glasbi in o glasbi sploh in vendar pogrešam med spisi, rekel bi, temeljnega članka o njunem očetu — glásu. Prav zato sem se namenil, nekoliko ga opisati, in to tem rajši, ker dobro vém, da marsikdo, ki se morda že leta in leta bavi z glasbo, nima še pravega pojma o glasu samem ter o njegovi porabi in razvrstitvi. Že to opravičuje moj namen navzlic mogočemu očitaniu, češ, da je to znana reč in čemu tako akademično razmotrivanje. Prijatelj, beri in sodi! — imam-li prav ali ne?

Beseda glas ima mnogo pomenov: 1.) Pomenja človeški glas sam na sebi; 2.) vsak pisani del kake skladbe, obsegajoč petje ali v notah razvrščene tone, kateri naj se pojó ali igrajo; 3.) le-té vrste tonov same, kakor so namenjene za posamezne v celoto družene pevske glasove ali instrumente. Zato govorimo o eno-, dvo- ali večglasnih skladbah, kakor že čujemo en ali več glasov ali vrst tonov. — Ločimo pa glasove po njihovi tonovski leži: visoke ali nizke glasove po tem, kakor se glas v višjih ali nižjih tonih po svoji posebnosti zlasti giblje; po njihovem razmerji med sabo: zgornji, srednji in spodnji glasovi po tem, kakor se namreč zgornji glas v relativno najvišjih, spodnji glas v relativno najnižjih tonih gibljejo, med tem ko ima

srednji glas med obema ležeče tonovske vrste izvršiti. Tu pa ne gre za absolutno višino tonov; tako n. pr. je pri ženskem čveterospevu nizki alt prav tako najnižji, temeljni ali spodnji glas, kakor je pri trospevu za alt, tenor ali bas isti alt najvišji ali zgornji glas. Zgornji ali spodnji glas se tudi imenujeta zunanja glasova. Po organu ali orodji ločimo vokalne (ali pevske) in instrumentalne glasove. Pri orglah pomenja glas toliko kakor register (ali spremen) in zato govorimo o flavtnih (ustnih), jezičnih in mešanih glasovih. Pri prvih povzroča se glas s prerezo, pri poslednjih s tankimi peresci ali jezički iz medi; k mešanim glasovom spadajo miksture. Gledé deleža pri skladbi delimo glasove v realne (bistvene) in polnilne, glavne in stranske, solo- in tutti-glasove. Človeški glas ima pred vsemi instrumenti gledé svojega tona (kateri je tako raznoter, kolikor je v človeku razvnetij in strasti) in radi možnosti, s petjem družiti tudi besede izražajoče predmet teh razvnetij, toliko prednost, da je pevski glas v vseh skladbah, kjerkoli se nahaja, po vsi pravici glavni glas, kateremu služijo instrumenti le, da ga spremljajo in lepšajo. Zato zasluži, da tu nekoliko več o človeškem glasu spregovorim.

Človeški glas so sploh vsi tisti toni, katere sapa prehajajoča skozi jabolko povzroča. Bog je človeka v ta namen oskrbel s čudovito umetnim organizmom. Da proizvedemo ton, sodeluje mnogo organov našega telesa. Pljuča dajejo zračni tok (sapo); čem krepkejša so, tem daljše moremo ton držati; čem manj se stiskajo, tem istomernejši ton se tvori in tem manj se utrudimo pri petji. Dušnik ali sapnik vodi iz pljuč prihajajočo sapo dalje. Vrh sapnika je jabolko, najimunitnejše glasbeno orodje; navadno mu pravimo: Adamovo jabolko. Zraslo se je z devet hrustančastih kosov, ki okrožavajo neko duplino, ki se za jezikovem korenem odpira v žrelo, ter je zategadelj tudi v zvezi z ustno in nosno duplino. Znotraj je jabolko zastrto s sluznico, ki nareja na vsaki strani dve vprek napeti gubi, glasotvornici, a med njima je raza, glasilka. Samohôtnne mišice natezajo jabolčne hrustance in s tem se tudi glasotvornice napenjajo več ali manj in ž njimi se h krati glasilka zožuje ali razširja. Vzduh, ki po sapniku prihaja iz pljuč, potresa glasotvornice in proizvaja višji ali nižji ton, ki se potem s pomočjo usten, jezika, zób itd. izpremina v glas. In na to se oslanja sposobnost govora in petja. — Obseg glasu ni pri vseh ljudeh enak. Ta izpelje lahko eno, dve, celò tri oktave, drugi komaj eno. Vzrok temu je različna gibljivost jabolka; čim prožljivejše in voljnjejše je jabolko, tem več tonov se dá izvesti. Moč glasu pa ni zavisna samo od jabolka, ampak veliko bolj še od sposobnosti dihal, primerno veliko množino sape hkrati izpustiti. Poleg tega pride pri môci glasú še v poštev ustna in nosna duplina, ki ste odmevnik človeškega glasu. Sami ob sebi doné visoki glasovi vselej dalje kot nizki. Različnost leže, visokost in globokost glasu je utemeljena na različni prostornosti jabolka, le poglasje na različni enakomernosti ali na enakomerno zbočenih organih, gibčnost glasu pa na lehkotni gibljivosti jabolka in njegovih mišic.

(Konec prih.)

D o p i s i.

Iz Celja. — Kdaj bode mo prijadrali Lavantinci v luko prave cerkvene glasbe? — Nastopili smo novo leto; zato naj nam „Cerkveni Glasbenik“ že koj v prvi letošnji številki javlja, kako se je lansko leto godilo s cerkveno glasbo po nekaterih krajih naše vladikovine. Ako pride tujec v zeleni Štajar, lahko koj zapazi, da se je v kratkem času postavilo več lepih cerkvá, ki res čast delajo svojim faranom. Kakor za vsako olepšavo hiše Božje, tako bi morali č. g. duhovniki skrbeti tudi za dostojno liturgično glasbo v imenovanih svetiščih. Toda cerkveno petje in orglanje ne sme biti tako, kakor kažejo naslednje vrstice.

Dopis, ki je prifrčal od Savinje v 11. št. 1897, je bil jako okinčan, a poleg tega tudi žalosten, ker je gotova resnica, kar nam je opisal g. — o —. Le škoda, da se je imenovani poročevalec skrival pod dežnik, misleč, da bi ga utegnili nekateri kolegi — proticecilijanci napasti kot ubežnika. Pa ne bojte se g. poročevalec, temveč pridite še večkrat z resnico na dan in ne bojte se proticecilijancev, ker oni ne bodo uničili polja, katero obdelujemo po navodu sv. cerkve. Za letošnje novo leto hočem pa tudi jaz nekaj na zvon čbesiti, kar naj se razlega čez hrib in plan. Toraj posluš! Pred kratkem me je obiskal znan kolega, imel je pod pazduho nek papir z notami, za kojega se je precej bal. Ko pa zapazi, da me lomi huda radovednost, mi ga konečno vendar pomoli v roke rekoč: „To-le pesem menim izročiti nekemu gospodu, ki je prišel sem od Gorice in je prijatelj okroglih skladb.“ Potem si stvar nekoliko natančneje ogledam ter pravim: „Prijatelj! ta umotvor se nikakor ne sme popevati blizu našega kraja; kajti še le lansko leto sem moral iz ondotne cerkve preganjati božično kukavico, a letos pa bi moral zopet druge smeti pometati z ondotnega kora, to bi bilo vendar neprijetno“. Zato nisem dal papirja več iz rok, ampak ga varno spravil pod ključ. Ker je pesmica tako lepa, bode gotovo žal č. g. K., da je prišla v mojo last. Rad bi jo tū priobčil, à bojim se, da bi koga ne pohujšal. Pač tudi jaz sem bil pred leti tako nesrečen in omahljiv, da sem to nespodobno arijozno pesem oziroma melodijo rabil pri službi božji, seveda takrat so mi bila cerkvena pravila gledé petja manj znana kakor dandanes. Toda upam, da mi je ljubi Bog to pregreho že gotovo odpustil, kajti za tako ravnanje kesal sem se že sto in stokrat.

Pred kratkem sem prejel prijateljsko pismo s sledečim poročilom: G. B.! Da ste bili Vi navzoči na Sveti večer pri slovesni sv. maši v naši cerkvi, gotovo bi bili mislili, da ste v krčmi; kajti organist-učitelj je udrihal po tastah polke in valčke, tako da je vse pokało in poskakovalo; sem in tam pa je začivkalo par zahripanih pevk, tako, da ni mogel nihče razločiti, so li pele slovensko, nemško ali latinsko. Odgovori (responsoria) se bili iz takih akordov skupaj sestavljeni, kojih niti J. S. Bach, Mozart, Beethoven in Haydn niso poznali. Psalmi pri altarji so se peli po melodijah, katerih še nisem nikdar slišal. Tu imate dovolj, lahkomisleči in mlačni gospod! ki pravite, da je „treba cerkveno glasbo v počasnem tempo in z belimi rokavicami v roke vzeti; drugače ne gre, ne gre, pa ne gre.“ No; kaj si zasluži organist z visokim cilindrom, ako na Sveti večer z blagoslovljenimi orglami zgoraj naštete burke ter nespodobne stvari rumplja in uganja. Menim, da naj bi dobil za tak trud bič in gorjačo, namesto hvale in dobre plače. Gosp. župnik pri B. naj se pokažejo rector ecclesiae in ne trpijo takega „tastentreterja“, kakor ga imajo sedaj; kajti gotovo je v njih moči iz cerkve odpraviti, kar ne spada vanjo, ampak na plesišče. Sploh naj bi se večkrat orglavcem zapovedalo, da naj v cerkvi opusté, kar je „profani aut lubrici“. Kdor semišljenikom „Cerkvenega Glasbenika“ noče verjeti, pogleda naj Caeremoniale Episcoporum, bere naj ukaze papeža Alexandra VII. (l. 1657) ali Benedikta XIV., ki pravi, da cerkvena glasba ne sme biti posvetna ali gledališka, temveč biti mora pobožna in za hišo molitve dostojna. Res žalostno, če se pomisli, da se po naših krajih ravna s sveto glasbo, kakor je komu drago, n. pr. da se marsikje orglavcem celo ukazuje, da naj se na kotu popeva polovico Gloria in Credo; dà celo Sanctus in Agnus je nekaterim predolg. Če pa se poje 4 do 8 kitic kake druge pesmi, to pa je dobro, posebno če

gre „a biserl rund und verziert“. — Kaj pa naši gg. orglavci; niso-li oni največ krivi, da jadramo nazaj, mesto naprej? Drznejo se popravljati dobre skladbe in jim jemljejo pravi cerkveni značaj s tem, da jih okinjačo s trivijalnimi olepšavami, koje so za cerkev naravnost prepovedane. Da naši g. orglavci ljubijo sladke ali hopsasa-pesni in čislajo okrogle preludije, o tem sem se sam prepričal, ker sem na nekaterih cerkvenih korih videl le kako klavirsko šolo, a malo kedaj počtene med- in poigre. Dragi čitatelji, ali ni to škandal za slovenskega orglavca in sploh za ves cerkveno-muzikalični svet, ker nam drugi narodi očitajo, da smo mi Slovenci še celih 100 let za njimi, kar se tiče glasbe v cerkvi. Tukaj moram pa tudi opomniti, da so nekateri nezvesti cecilijanski orglavci slabejši, kakor oni, ki so po starem kopitu oboblani. Gotovo pa gg. učitelji ljubljanske orglavske šole niso tega krivi; kajti oni se vedno mnogo trudijo ter izkušenim učencem strogo in natančno naročajo, kaj in kako se jim je ravnati, da dosežejo cilj, kojega jim ukazuje sveta cerkev za svojo glasbo. In ne samo v šoli, ampak tudi pozneje nas vse skupaj „Cerkv. Glasb.“ vedno podučuje, kako moramo jadra obračati, da se pripeljemo v zaželjeno pristanišče. Mnogokrat pa so cecilijaustvu na škodi tudi kompozicije, koje nam podajajo novejši ali moderni skladatelji, misleč, da je za sv. cerkev vse dobro, kar ljubi pokvarjeno uho pri koncertu in v gledališči. Komponisti sedanjega časa bi morali namesto modernih muzikalčnih misli (motivov) vedno pred očmi imeti stare tonovske načine, kakor tudi umotvore glasbenih velikanov 15., 16. in sedanjega stoletja. Za danes ni moj namen komu kaj predbacivati ali ga podučevati; a toliko mi vendar dovolite opomniti, da je častna in sveta naloga za cerkv. skladatelja pri komponiranju liturgičnih skladb, ne prevelikega razločka delati med božičnim, velikonočnim, postnim in adventnim časom. Zgor imenovana naloga je res precej težavna, a zato se je treba v tem oziru vedno zatajevati ter si pred oči postaviti izrek Gospodov: „Moja hiša je hiša molitve“. H koncu le še te vrstice: Pred kakim tednom sem imel priliko razgovarjati se z nekim glasbarjem, kateri se je tako-le izrazil: „Skoraj vsi slovenski [skladatelji vglasbujejo pobožni tekst tako, da ugaja razvajenim ušesom, sveda poleg tega je tudi njih žep precej srečen.“ Koliko je mož s temi besedami resnice povedal, to naj si vsak g. skladatelj po svoje tolmači. Da pa bode vsa pokvarjena glasba od hiše Božje slovo vzela, združimo se vsi, cecilijanci in nececilijanci v krog, kojega je nam zarisala cerkvena postava. Vladaj med nami za prospeh sv. muzike mirni Crescendo, ter pojenjaj razburjeni Decrescendo; kajti le potem bodemo zamogli klicati: *Laudamus te, benedicimus te, adoramus te!*

Karol Bercar.

Štanga. Cerkevno petje o božičnih praznikih. Zvečer ob polu 12. molitve, potem „Te deum laudamus“ zložil Anton Foerster, op. 58. Med sv. mašo smo peli „Introitus Communio“. Organum ad graduale romanum. Missa „In honorem s. Joseph“, P. Angelik Hribar, Graduale. A. Foerster. Offertorium, Ig. Hladnik (ga ni bilo). Pred sv. mašo in po sv. maši smo peli slovenske božične pesmi.

Na sv. dan ob 6. uri zjutraj tiba sv. maša. „Pred Tabo na kolenih“, Iv. Pogačnik; darovanje, „Čuj o preljubi sosed moj“, Iv. Zupan; obhajilna, „Pridite molit Jezusa“, Iv. Zupan. Po sv. obhajilu „Čujte, čujte vsi ljudje“, P. Hugolin Sattner.

Ob 10. uri. Slovesna sv. maša. Tantum ergo, P. Angelik Hribar. „Introitus in Communio“, Organum ad graduale romanum. Missa: „Statuit ei Dominus“, Lavtižar op. I. Graduale (rokopis), Alojzij Mihelčič. Offertorium, Daniel Fajgelj.

Na sv. Štefana. Ob 10. uri. Tantum ergo“ iz Cecilije IX., „Introitus in Communio“ koral. Missa „Ecce panis Angelorum“, Joseph Lavtižar op. II. Graduale recitiran, Offertorium recit., potem „Puer nobis nascitur“, Hladnik. (Cerk. glasb.)

Pred kratkem mi je bila dana priložnost v sosedni fari na Jančem slišati cerkevno petje. Ker je bilo ravno godovanje, žegnanje, bila je slovesna sv. maša. Peli so sledeče: Med izpostavljenjem sv. rešnjega Telesa „Pange lingua“, P. Angelik. Introitus in Communio, koral. Missa: „Tota pulchra es Maria“. Graduale recitirali. Offertorium (rokopis), Alojzij Mihelčič. Nazadnje pred blagoslovom Tantum ergo iz Cerk. Glasbenika, P. Šorli. Po blagoslovu „Nobis datus“, P. Angelik. Petje in orglanje bilo je dobro. Želeti bi bilo ne-

koliko bolj v taktu in malo hitreje. Pa upati je, da se bodo tudi tega v kratkem privadili. Le veselje in stanovitnost, pa bodele vse premagali.

Cerkveni glasbenik stopil bode že v XXI. leto. Pa žal, da jih je še, ki ga ne poznajo, ali ga pa nočejo poznati. Oni mislijo, da zadostijo za cerkveno petje, da le malo orgle zabučé in pevci zapoje. Za cerkvena določila se jim še ne sanja. Ni dolgo, ko sem bil v neki fari na Dolenjskem pri sv. maši. Ker je pri podružnici božja pot, pričakoval sem kaj spodbudnega, pa žal da nisem slišal. Pri podružnici, kjer je božja pot, bila je prva sv. maša. V cerkvi bil je harmonij. Med peto sv. mašo peli so vedno slovensko. Samo odgovarjanje in Tantum ergo latinsko. To je bilo pri prvi sv. maši. Druga sv. maša bila je v farni cerkvi. „Toraj bode tukaj saj boljše, mislim sem si, pa moje želje se niso spolnile. Pred sv. mašo bila je pridiga, in po pridigi slovesna sv. maša. Tantum ergo meni neznanega skladatelja. Introitus, communio in graduale — nič. Mašo so peli Kind-Jesus, Schweitzer. Pa kako vse prav počasi, adagio! Gloria in Credo so več kot pol skrajšali. Offertorium bila je neka slovenska pesem. Gospodje prebudite se vsaj enkrat iz spanja, ter naročite si Cerkv. Gl. In ako ga bodele pridno brali, gotovo bodele v kratkem času imeli drugačno petje v cerkvi. In bodele z lahko vestjo rekli: „Pri nas imamo petje po želji sv. cerkve“. Kar Vam želim jaz in drugi cecilijanci. Z Bogom. *Alojzij Mihelčič,*
organist.

Iz Cerkna na Goriškem. Minulo je že nekaj let, odkar ni bilo čitati v tem cenjenem listu nobenega dopisa iz Cerkna. Vendar ne mislite, gospod vrednik, da spimo, ker ni nobenega glasu iz naših hribov; o ne, pač pa v resnici napredujemo v cerkvenem petju.

Naj zapišem tukaj par vrstic o našem cerkvenem koru.

Med božičnimi prazniki pelo se je pri nas sledeče: O polnočni maši: Missa in h. S. Caeciliae, Ig. Mitterer. Graduale „Tecum principium“, Fr. Witt. Offertorium „Laetentur coeli“ od Stehle-ja. „Tantum ergo“, A. Foerster.

Pri tretji sv. maši pa: Missa in h. S. Aloysii od J. Schweitzerja. Graduale „Viderunt“ od Ant. Foerster-ja. Offertorium „Tui sunt coeli“ od Ig. Hladnika (iz Cerk. Glasb.) „Tantum ergo“ od P. A. Hribar-ja.

Na sv. Štefa na: Missa Stabat Mater od J. Singerberger-ja. Graduale „Sederunt principes“ od A. Foersterja. Offertorium „Elegerunt“ od Ig. Mitterer-ja. „Tantum ergo“ od L. Zupina.

Novo leto: Missa in h. S. Caeciliae od Kaim-a. Graduale „Viderunt“ od Foerster-ja. Offertorium „Tui sunt coeli“ od Stehle-ja. „Tantum ergo“ od P. An. Hribar-ja.

Na sv. tri kralje: Preis-Messe Salve Regina od Stehle-ja. Graduale „Omnes de Sabo, venient“ od A. Foerster-ja. Offertorium „Reges Tharsis“ od Stehle-ja. „Tantum ergo“ od P. A. Hribar-ja.

Latinske maše imamo v svojem repertoarju te: Missa in h. S. Caeciliae, A. Foerster. Missa Jesu Redemptor, A. Kaim. Missa in h. S. Caeciliae, A. Kaim. Missa in h. S. Aloysii, J. Schweitzer. Missa S. in h. Caeciliae, J. Mitterer. Preismesse Salve Regina, E. G. Stehle. Missa in h. B. M. Virg. E. G. Stehle. Kind-Jesu-Messe, I. Schweitzer. Missa in h. S. Francisci Xaverii, dr. Fr. Witt. Schutzengel-Messe, J. Schweitzer. Missa Stabat Mater, J. Singerberger in Missa „Jubilate“ solemnis, J. Pilland.

Pri motetih nam služi A. Foerster-jeva zbirka „gradualov in ofertorijev“. To preteklo leto peli smo tudi ofertorije iz E. G. Stehle-vega „Mottenbuch-a“; to je krasna zbirka težjih, pa tudi lahkejših motetov.

Pri navadni službi Božji pojemo največ iz hvalevredne zbirke: „Slava Bogu“ od P. A. Hribar-ja in P. H. Sattner-ja i. t. d.

Vsa čast našemu vrlemu in marljivemu pevovodji Frančišku Bevk-u (mlajšemu), ki se trudi za lepo cerkveno petje v pravem cerkvenem in umetniškem duhu. In kakor v cerkvenem, tako tudi v narodnem oziru ne zaostaja naš zbor, ampak krepko koraka naprej, Bogu v čast in milemu narodu v korist.

Gabriel B.

Razne reči.

— Sv. oče Leon XIII. so dne 23. oktobra 1897 pokroviteljem „občnega Cecilijinega društva za škofije na Nemškem, Avstro-Ogerskem in v Švici“ imenovali Nj. eminenco kardinala Andreja Steinhuber. Novi pokrovitelj je rojen dne 11. novembra 1825 v Unteruilau-u (Pasavske škofije), bil od l. 1845—1853 gojenec Germanika v Rimu, l. 1857. stopil v red Tovarištva Jezusovega (S. J.), postal že l. 1867. vodja Germanika, kateri je vodil 13 let in med tem časom zbiral graivo za zgodovino istega zavoda — knjigo, jako imenitno tudi za zgodovino razvoja cerkvene glasbe v Germaniku. — L. 1894. imenovali so sv. oče učnega jezuita kardinalom rimske cerkve, prefekta Congregationis Indicis in članom raznih drugih kongregacij, tako tudi S. R. C. — Bog ohrani novega pokrovitelja!

— Kaj je koral? — 5. 6. in 7. oktobra je bilo v Neissi — šlezijem Rimu — glavno zborovanje cec. društva za breslavsko škofijo. Govorilo in pelo se je mnogo, kar pa natančneje popisovati ni naš namen. Mej drugim je govoril znani komponist župnik E. Nikel, ki je prav toplo priporočal izvrstni in prepotrebni knjigi: Haberiov „Magister choralis“ in Krutschekovo „Die Kirchenmusik nach dem Willen der Kirche.“ Posebno zanimivo je govoril kr. učitelj petja Osburg o koralu. Na vprašanje: Kaj je koral? je odgovarjal sledeče; „Koral je ono liturgično cerkveno petje, ki ugaja tako malo ljudem, katero so pa občudovali sv. Avgustin, Mozart, Ambros, Mendelssohn, Thibaut, Liszt, Balow, Wagner in mnogo drugih velikih mož in umetnikov. Koral je ono petje, ki stoji kakor strašilo pred vratmi cecilijanskih društev in zabranjuje vstop tolikim muzikalčainim natoram ali boljše naturalističnim muzikantom. Koral je ono petje, katerega razumeti ne more toliko pevcev, dirigentov, organistov in duhovnikov, ker so zgubili ključ, ki bi jim ga odprl. Koral je ono petje, katero je vkljub vsemu temu sv. Cerkev kot oficijelno liturgično petje že mnogo stoletij gojila in negovala, priporočevala in zapovedovala, in katero imenuje še dandanas z ljubeznijo in ponosom svoje petje.“ Prav dobro jo je povedal!

— Došlo je vredniku „Cerkvenega Glasbenik“-a sicer kratko, a zanimivo pismence, katero zasluži, da je priobčimo doslovno: „Velečastiti gospod! Več let je bila naša cerkev „naročena na „Cerkv. Glasbenik“. Za l. 1898. pa Vas prosim, ga ne več pošiljati, ker ga „rganist ne rabi in mi je rekel, da naj mu rajši kaj pesem preskrbim — nima veselja „in okusa o cerkvenem cecilijanskem petji. Mi je prav žal, da je tako. Kar se mene tiče, „jaz ljubim cerkveno petje, če tudi nimam pevske žilice. Pač žalostno, cecilijansko šolo „imamo in „Glasbenik“, pa si ne moremo pomagati, ker dotični, ki bi zamogli preskrbovati lepo cerkveno petje, nimajo veselja.“

Komentara ni treba; vprašamo samo: Kdo je rector ecclesiae; mašnik dotične duhovnije, ali organist, ki se ni nič učil takrat, ko je bil čas zato in mu je bil takrat — morda še sedaj — ideal cerkvene glasbe — orgelce na vreteno?!

— Kakor drugi slovenski listi, potoval je tudi „Cerkv. Glasbenik“ daleč po tujem in se zopet v Ljubljano povrnil. Po čeduo pisanem napisu „Preč. g. J. M. duh. Sv. Miklavž. P. Friedau, Steiermark“ — bi bila 12. številka morala tudi priti do svojega cilja, kakor št. 1—11. Šel je list iz Ljubljane do pošte „Friedau“, kakor kaže poštni znak; a prečrtan je „sv. Miklavž“ in „Friedau“, mesto tega zapisano „St. Johann a. Dfid.“ Na drugi strani napisa se bere poštni znak „Kerrig“, dalje „Saarbrücken“ z opazko „polizeilich unbekannt“ ter s šestimi podpisi; še dalje „St. Johann a/Saar“ zopet z opazko „polizeilich unbekannt“ in s 7 podpisi. Konečno še stoji zapisano: 6/2 Retour, Inconnu. — Pri ti priliki potožimo, da se mnogokrat zopet zahtevajo listi, o katerih za gotovo vemo, da so bili odposlani.

 Štev. 1. „Cerkvenega Glasbenik“-a pošljemo vsem lanskim čl. gg. prejemnikom s prošnjo, da, ako bi ne hoteli dalje nanj naročiti, naj jo pošljejo nazaj.

Današnjemu listu je pridana l. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.